

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 31 päivänä toukokuuta 2006,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä

(Asia N:o COMP/F/38.645 – metakrylaatit)

(tiedoksiannettu numerolla K(2006) 2098)

(Ainoastaan englannin- ja ranskan-kieliset tekstit ovat todistusvoimaisia)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2006/793/EY)

YHTEENVETO RIKKOMISESTA

- (1) Tämä päätös osoitettiin seuraaville yrityksille: Degussa AG, Röhm GmbH & Co. KG, Para-Chemie GmbH, Altuglas International SA, Altumax Europe SAS, Arkema SA, Elf Aquitaine SA, Total SA, ICI PLC, Lucite International Ltd ja Lucite International UK Ltd, Quinn Barlo Ltd, Quinn Plastics NV ja Quinn Plastics GmbH.
- (2) Edellä mainitut 14 oikeushenkilöä (jotka kuuluvat viiteen yritykseen ja joista osa on vastuussa emoyhtiön ominaisuudessa) ovat rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 81 artiklaa ja ETA-sopimuksen 53 artiklaa osallistumalla jatkuvaan ja yhtenäiseen rikkomiseen 23 päivän tammi-kuuta 1997 ja 12 päivän syyskuuta 2002 välisenä aikana ETA-alueen metakrylaattiteollisuuden kolmen tuotteen osalta:
 - polymetyylimetakrylaatti (PMMA)-muovauskompaun-
dit
 - polymetyylimetakrylaatti (PMMA)-levyt sekä
 - polymetyylimetakrylaatti (PMMA)-saniteettituotteet.
- (3) Rikkomisen keskeiset osa-alueet olivat hinnoista keskustelu kilpailijoiden kesken, hintasopimusten tekeminen eli hinnankorotuksista sopiminen tai vähintäänkin voimassa olevien hintojen jäädyttäminen, ja näiden sopimusten täytäntöönpano ja valvonta, keskustelu lisäpalveluista aiheutuneiden kustannusten siirtämisestä asiakkaille, kaupallisesti tärkeiden ja luottamuksellisten markkinatietojen ja/tai yrityksiä koskevien tietojen vaihto, osallistuminen säännöllisiin kokouksiin ja muu yhteydenpito edellä mainituista rajoituksista sopimiseksi ja niiden täytäntöönpanon seuraamiseksi ETA-alueella.

METAKRYLAATTITEOLLISUUS

- (4) PMMA-muovauskompaun-
dit, PMMA-levyt ja PMMA-saniteettituotteet ovat osa tuotantoketjua, jossa mainitun kolmen PMMA-tuotteen alkuvaiheena ja tärkeimpänä raaka-aineena ovat metakrylaattimonomeerit (MMA). Vaikka nämä kolme PMMA-tuotetta ovat sekä aineellisesti että kemiallisesti erilaisia, niitä voidaan pitää yhtenäisenä tuoteryhmänä niiden yhteisen raaka-aineen vuoksi.
- (5) Tutkimuksessa kävi ilmi, että kartelli kattoi koko ETA-alueen. Kaikkien kolmen PMMA-tuotteen markkina-arvo ETA-alueella vuonna 2000 oli noin 665 miljoonaa euroa ja tuotantomäärä noin 255 000 tonnia.

MENETTELY

- (6) Saksalainen yhtiö Degussa AG ilmoitti komissiolle joulukuussa 2002 metakrylaattiteollisuudessa toimivasta kartellista ja totesi haluavansa tehdä yhteistyötä komission kanssa sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä vuonna 2002 annetun tiedonannon mukaisesti. Degussa toimitti komissiolle todistusaineistoa, jonka perusteella maaliskuussa 2003 voitiin tehdä tarkastukset Atofinan, Barlon, Luciten ja Degussan tiloissa.
- (7) Tarkastusten jälkeen Atofinan, Lucite ja ICI tekivät sakkojen lieventämistä koskevat hakemukset. Atofinan ja Luciten sakkoja alennettiin. Lisäksi Lucitelle ei määrätty sakkoa osasta sen kartelliin osallistumisaikaa. ICI:n hakemus hylättiin sillä perusteella, ettei se tuonut merkittävää lisäarvoa.
- (8) Väitetiedoksianto osoitettiin 20 oikeushenkilölle, jotka kuuluvat seitsemään yritykseen. Suullinen kuuleminen, johon kaikki väitetiedoksiannon saaneet osallistuivat, pidettiin 15–16 päivänä joulukuuta 2005.

KARTELLIN TOIMINTA

- (9) Kyseisten kolmen PMMA-tuotteen valmistajien välisistä ensimmäisistä kilpailunvastaisista yhteyksistä on viitteitä jo 1980-luvun puolivälistä, mutta komissio määritteli kartellin alkamisajankohdaksi 23 päivän tammikuuta 1997, koska tuolloin pidettiin ensimmäinen kilpailunvastainen kokous, josta komissio on saanut vahvistuksen useammalta kuin yhdeltä osanottajalta. Tässä kokouksessa Atofinan, Degussan ja ICI:n edustajat keskustelivat PMMA-muovauskompaundien ja PMMA-levyjen epätydyttävästä tuottotilanteesta sekä mahdollisuuksista koordinoita kilpailijoiden markkinakäyttäytymistä entistä pidemmälle, sekä siitä, että myyntipäälliköitä olisi kehoitettava noudattamaan aiemmin tehtyjä sopimuksia tarkemmin.
- (10) Kyseisiä kolmea PMMA-tuotetta koskevien kilpailunvastaisen järjestelyjen kokonaisrakenne osoittaa, että niitä voidaan pitää yhtenä rikkomisena, jonka yhteydessä kilpailijat keskustelivat hinnoista, tekivät, toteuttivat ja valvoivat hintasopimuksia, keskustelivat lisäpalvelukustannusten siirtämisestä asiakkaille sekä vaihtoivat kaupallisesti tärkeää ja luottamuksellista markkinoita ja/tai yrityksiä koskevaa tietoa.

SAKOT**Perusmäärä***Vakavuus*

- (11) Kun otetaan huomioon rikkomisen vakavuus, vaikutus markkinoihin ja maantieteellinen laajuus, sitä on pidettävä hyvin vakavana.

Erlainen kohtelu

- (12) Koska kunkin yrityksen kartellin kohteena olleesta tuotannonalasta saaman liikevaihdon osuus vaihteli huomattavasti, komissio on soveltanut erilaista kohtelua (muodostanut ryhmittymiä) ottaakseen huomioon kunkin yrityksen painoarvon. Tällä tavoin pyritään erottamaan, miten kunkin yrityksen osuus vahingoitti kilpailua.
- (13) Yritykset on jaettu kolmeen luokkaan niiden vuonna 2000 kyseisestä kolmesta PMMA-tuotteesta saaman ETA-alueen yhdistetyn liikevaihdon perusteella, sillä vuosi 2000 oli viimeinen rikkomisvuosi, jolloin useimmat tämän päätöksen kohteena olevista yrityksistä olivat kartellissa osallisina.
- (14) Degussa (liikevaihto oli 216 miljoonaa euroa) ja Atofinan (liikevaihto 188 miljoonaa euroa) sijoitetaan ensimmäiseen luokkaan. Kolmanneksi suurin tuottaja Lucite (liikevaihto 105,98 miljoonaa euroa) on sijoitettu toiseen luokkaan. ICI, joka ei ole pystynyt toimittamaan ICI Acrylics -liiketoimintayksikkönsä liikevaihtotietoja, sijoite-

taan Luciten ohella toiseen luokkaan, sillä ICI Acrylicsin myynti Lucitelle mahdollistaa oikeudenmukaisen vertailun Luciten lukujen kanssa ICI Acrylicsin liikevaihdon osalta. Quinn Barlolla oli 66,37 miljoonan euron liikevaihto pelkästään PMMA-levyjen alalla, minkä perusteella se sijoitetaan kolmanteen luokkaan. Barlon osallistumista PMMA-muovauskompaundien ja -saniteettituotteiden alan kartelli yhteydenpitoon ei ole näytetty toteen, sillä se ei ollut tietoinen tai sillä ei välttämättä voinut olla tietoa kilpailunvastaisten järjestelyjen kokonaissuunnitelmasta. Näin ollen tämän asian tosiseikat huomioon ottaen Barlolle lasketun sakon perusmäärää alennettiin 25 prosentilla.

Riittävä varoittava vaikutus

- (15) Komissio katsoo, että määrättyihin sakkoihin on asianmukaista soveltaa korotuskerrointa, jotta sakon määrällä varmistettaisiin riittävän varoittavan vaikutuksen toteutuminen. Komissio toteaa, että vuonna 2005, joka on viimeisin tilivuosi ennen tämän päätöksen antamista, yritysten kokonaisliikevaihdot olivat seuraavat: Degussa AG 11,750 miljoonaa euroa; Total SA 143,168 miljoonaa euroa ja ICI PLC 8,490 miljoonaa euroa.
- (16) Tämän vuoksi ja aikaisemmissa päätöksissä noudatetun linjan mukaisesti komissio katsoo, että on asianmukaista soveltaa Total/Atofinan, Degussan ja ICI:n sakkoihin tiettyjä korotuskertoimia.

Kesto

- (17) Myös kunkin oikeushenkilön rikkomiseen osallistumisen keston perusteella sovellettiin yksilöllisiä korotuskertoimia.

RASKAUTTAVAT SEIKAT*Rikkomisen uusiminen*

- (18) Rikkomisen toteutusaikaan komissio oli jo tehnyt kieltopäätöksiä koskien Degussan, Atofinan ja ICI:n osallistumista kartellitoimintaan⁽¹⁾. Sen vuoksi on perusteltua korottaa näille yrityksille määrättävän sakon perusmäärää.

⁽¹⁾ Tällaisia päätöksiä ovat:

Degussan osalta: Komission päätös, tehty 23 päivänä marraskuuta 1984, ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/30.907 – *Peroksituotteet*, EYVL L 35, 7.2.1985, s. 1); Komission päätös, tehty 23 päivänä huhtikuuta 1986, ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/31.149 – *Polypropyleeni*, EYVL L 230, 18.8.1986, s. 1).

Atofinan osalta: Komission päätös, tehty 23 päivänä marraskuuta 1984, ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/30.907 – *Peroksituotteet*, EYVL L 35, 7.2.1985, s. 1); Komission päätös, tehty 23 päivänä huhtikuuta 1986, ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/31.149 – *Polypropyleeni*, EYVL L 230, 18.8.1986, s. 1) ja komission päätös, tehty 27 päivänä heinäkuuta 1994, ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/31.865 – *PVC II*, EYVL L 239, 14.9.1994, s. 14).

ICI:n osalta: Komission päätös, tehty 23 päivänä huhtikuuta 1986, ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/31.149 – *Polypropyleeni*, EYVL L 230, 18.8.1986, s. 1); Komission päätös, tehty 27 päivänä heinäkuuta 1994, ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/31.865 – *PVC II*, EYVL L 239, 14.9.1994, s. 14).

LIEVENTÄVÄT SEIKAT

- (19) Yrityksistä useat vetosivat joihinkin tai kaikkiin seuraavista lieventävistä seikoista: rikkomisen lopetettiin varhaisessa vaiheessa, yrityksen rooli oli vähäinen tai passiivinen, käytäntöjä ei pantu täytäntöön, kilpailusääntöjen noudattamista koskevia ohjelmia toteutettiin, rikkomisesta ei hyödytty, MMA-teollisuus oli kriisitilanteessa. Kaikki nämä väitteet hylätään perusteettomina, paitsi Quinn Barlon vähäistä tai passiivista roolia koskeva väite. Sen vuoksi Quinn Barlolle määrätyn sakon perusmäärää alennettiin 50 prosentilla.
- (20) Vaatimukset ottaa huomioon lieventäviä seikkoja, jotka perustuvat muuhun kuin sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä vuonna 2002 annetun tiedonannon mukaiseen yhteistyöhön, on hylätty, sillä ei ole ilmennyt erityisiä olosuhteita, jotka olisivat perusteena tällaiselle toimenpiteelle. Kaikki yritysten yhteistyö onkin arvioitu pelkästään mainitun, vuoden 2002 tiedonannon mukaisesti.

SAKOISTA VAPAUTTAMISESTA JA SAKKOJEN LIEVENTÄMISESTÄ VUONNA 2002 ANNETUN TIEDONANNON SOVELTAMINEN*Vapautus sakoista – tiedonannon 8 a) kohta*

- (21) Degussa ilmoitti komissiolle kartellin olemassaolosta ensimmäisenä, 20 päivänä joulukuuta 2002. Komissio myönsi sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon 15 kohdan mukaisesti Degussalle 27 päivänä tammikuuta 2003 ehdollisen vapautuksen sakoista. Degussa on tehnyt koko komission hallintomenettelyn ajan kaikin tavoin yhteistyötä, joka on ollut jatkuvaa ja nopeaa, ja toimittanut komissiolle kaikki saatavillaan olevat todisteet epäillystä rikkomisesta. Degussa lopetti osallistumisensa epäiltyyn kilpailusääntöjen rikkomiseen viimeistään siinä vaiheessa, kun se toimitti todisteet sakoista vapauttamisesta tai sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon mukaisesti, eikä se ole painostanut muita yrityksiä osallistumaan kilpailusääntöjen rikkomiseen. Näin ollen Degussalle voitiin myöntää täysi vapautus sakoista.

Sakkojen lieventäminen – tiedonannon 23 b) kohta, ensimmäinen luetelmakohta (30–50 prosentin lievennys)

- (22) Atofina oli ensimmäinen yritys, joka täytti sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon 21 kohdan edellytykset, sillä se toimitti komissiolle todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa suhteessa komission hallussa jo olleisiin todisteisiin. Lisäksi se komission tietojen mukaan lopetti osallistumisensa kilpailusääntöjen rikkomiseen viimeistään siinä vaiheessa, kun se toimitti todisteet, eikä ole jatkanut rikkomista sen jälkeen. Sen vuoksi sille myönnettiin tiedonannon 23 b) kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti 30–50 prosentin lievennys sakkoihin, jotka sille olisi muussa tapauksessa määrätty. Atofinalle määrättävään sakkoon myönnettiin 40 prosentin lievennys.

Tiedonannon 23 b) kohta, toinen luetelmakohta (20–30 prosentin lievennys)

- (23) Lucite oli toinen yritys, joka täytti sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon 21 kohdan edellytykset, kuten edellä on mainittu, ja sille määrättävään sakkoon voitiin sen vuoksi myöntää sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon 23 b) kohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti 20–30 prosentin lievennys.

Sakoista vapauttaminen tiedonannon 23 kohdan mukaisesti

- (24) Luciten todisteiden avulla komissio saattoi pidentää kartellin todettua kestoa 28 päivästä helmikuuta 2001 aina 12 päivään syyskuuta 2002 saakka. Sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon kohdan 23 mukaisesti tämä rikkomuksen ajanjakso liittyi komissiolle aikaisemmin tuntemattomiin tosiseikkoihin, jotka puolestaan liittyivät suoraan epäillyn kartellin kestoan. Luciten toimittamia todisteita tältä ajanjaksolta ei sen vuoksi käytetty sitä vastaan sakkojen suuruutta määritettäessä.

Tiedonannon 23 b) kohta, kolmas luetelmakohta (enintään 20 prosentin lievennys)

- (25) ICI teki sakoista vapauttamista tai sakkojen lieventämistä koskevan hakemuksen 18 päivänä lokakuuta 2004 sen jälkeen kun komissio oli saanut vastaavat hakemukset Degussalta (20 päivänä joulukuuta 2002), Atofinalta (3 päivänä huhtikuuta 2003) ja Lucitelta (11 päivänä heinäkuuta 2003).
- (26) Sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetun tiedonannon mukaisesti komissio tutki ICI:n hakemuksen tehtyjen hakemusten saapumisjärjestyksen mukaisesti arvioidakseen, oliko sillä tiedonannon 21 kohdassa tarkoitettua merkittävää lisäarvoa. Näiden arviointiperusteiden pohjalta komissio ilmoitti ICI:lle, ettei sen esittämällä todisteilla ollut sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä annetussa tiedonannossa tarkoitettua merkittävää lisäarvoa.

MENETTELYN LOPETTAMINEN

- (27) Yritysten väitetiedoksiintoon antamissa vastauksissa ja suullisessa kuulemisessa antamissa lausunnoissa esittämien selvitysten pohjalta komissio päätti ensinnäkin luopua väitetiedoksiannossa kaikkia yrityksiä vastaan meta-krylaattimonomeerien osalta esitetystä väitteistä. Toiseksi se päätti luopua BASF AG:tä, Repsol YPF SA:ta, Repsol Quimica SA:ta, Repsol Brønderslev A/S:ää ja Repsol Polivar SpA:ta vastaan PMMA-muovauskompaundien, PMMA-levyjien ja PMMA-saniteettituotteiden osalta esitetystä väitteistä. Kolmanneksi se päätti luopua Quinn Barlo Ltd:tä, Quinn Plastics NV:tä, Quinn Plastics GmbH:ta ja Quinn Plastics SA:ta vastaan PMMA-muovauskompaundien osalta esitetystä väitteistä. Lisäksi se päätti luopua Quinn Plastics SA:ta vastaan PMMA-levyjien osalta esitetystä väitteistä.

PÄÄTÖS

- (28) Päätös on osoitettu seuraaville yrityksille ja niiden osallistumisen kesto rikkomiseen oli seuraava:
- a) Degussa AG, Röhm GmbH & Co. KG (aikaisemmin Agomer GmbH ja Röhm GmbH) ja Para-Chemie GmbH 23 päivästä tammikuuta 1997 12 päivään syyskuuta 2002;
 - b) Altuglas International SA, Altumax Europe SAS, Arkema SA (aikaisemmin Atofina SA) ja Elf Aquitaine SA 23 päivästä tammikuuta 1997 12 päivään syyskuuta 2002 ja Total SA 1 päivästä toukokuuta 2000 12 päivään syyskuuta 2002;
 - c) ICI PLC 23 päivästä tammikuuta 1997 1 päivään marraskuuta 1999;
 - d) Lucite International Ltd ja Lucite International UK Ltd 2 päivästä marraskuuta 1999 12 päivään syyskuuta 2002; sekä
 - e) Quinn Barlo Ltd (aikaisemmin Barlo Group plc), Quinn Plastics NV (aikaisemmin Barlo Plastics NV) ja Quinn Plastics GmbH (aikaisemmin Barlo Plastics GmbH) 30 päivästä huhtikuuta 1998 21 päivään elokuuta 2000.
- (29) Edellä esitettyjen luettelukohtien mukaisesti määrättiin seuraavat sakot:
- a) Degussa AG, Röhm GmbH & Co. KG ja Para-Chemie GmbH 0 euroa;
 - b) Arkema SA, Altuglas International SA ja Altumax Europe SAS, yhteisvastuullisesti 219,131250 miljoonaa euroa; tästä määrästä Total SA yhteisvastuullisesti 140,4 miljoonaa euroa ja Elf Aquitaine SA yhteisvastuullisesti 181,35 miljoonaa euroa;
 - c) ICI PLC 91,40625 miljoonaa euroa;
 - d) Lucite International Ltd ja Lucite International UK Ltd yhteisvastuullisesti 25,025 miljoonaa euroa; sekä
 - e) Quinn Barlo Ltd, Quinn Plastics NV ja Quinn Plastics GmbH, yhteisvastuullisesti 9 miljoonaa euroa.
- (30) Edellä luetellut yritykset määrättiin lopettamaan 3 kohdassa tarkoitettu rikkominen välittömästi, mikäli näin ei ollut vielä tapahtunut. Yritysten on pidätyttävä vastedes harjoittamasta 3 kohdassa kuvatun kaltaista toimintaa ja toteuttamasta toimenpiteitä, joilla on samanlaisia tai vastaavia tavoitteita tai vaikutuksia.
-